

Filosoferen met je kind

Regelmatig krijg ik de vraag: filosoferen met kinderen van 8? Hoe doe je dat? Mijn antwoord: kinderen hebben zelf zoveel vragen, dat het soms vanzelf gaat. Er is zoveel om je over te verwonderen! Zolang je maar alert bent en open staat voor hun vragen en opmerkingen. En vooral: zolang je maar niet oordeelt over hun antwoorden.

Zo stelde ik mijn vierdegroepers de vraag of ze laatst nog iets merkwaardigs hadden meegemaakt, iets waar ze nog steeds vragen over hadden. Dit kun je thuis of onderweg natuurlijk even goed doen.

Tip: merk even op dat je aan het filosoferen bent, of vraag of je een filosofische vraag mag stellen. Het is soms spannend voor een kind om van de ouder-kind relatie om te schakelen naar de gelijkwaardige verhouding die het filosoferen vereist.

Iets merkwaardigs dus.

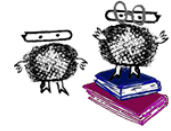
Thijs stak zijn vinger op. Hij had in de auto gezeten met nog vier mensen en ze reden op de weg rondom Parijs. Hij vond het heel gek, dat hij als enige de Eiffeltoren had gezien en de anderen niet. Hij bleef zich maar afvragen of hij de Eiffeltoren nu wel of niet gezien had.

De filosofische vraag die zich opdrong was: Hoe kun je iets zeker weten? De kinderen stelden zelf criteria op. Dat leverde een mooie lijstje op:

1. Je kunt het controleren.
2. Je kunt er met meerdere mensen naar wijzen.
3. Het staat ergens opgeschreven.
4. Je kunt het meten
5. Je kunt er anderen naar vragen die er goed in zijn.

Met dit lijstje in gedachten tekenden we iets dat we zeker konden weten. Max tekende de katjes die hij binnenkort zou krijgen. Noor tekende zichzelf. We hebben de criteria erop losgelaten. Noor konden we geruststellen. Of we zeker konden zijn van de katjes, dat niet. Max kon er alleen op hopen.

Van belang voor het filosoferen met kinderen is dat de volwassene niet zijn eigen mening laat meetellen. Jouw mening doet er niet toe. Probeer dat wat je kind zegt naar voren te halen, met de woorden die je kind zelf gebruikt heeft. Samen onderzoek je de stelling, zoals: Ik kan zeker weten dat ik over twee weken katjes krijg. Stel open vragen

of geeft een tegenvoorbeeld. Kunnen we zeker weten wat er in de toekomst gebeurt? Of: kun je ook zeker weten dat je over twee jaar katjes krijgt? Of over twee minuten? Doe voor door hardop te denken, later doet je kind het zelf. Zo ga je met elkaar twifelen en onderzoeken. Lijstjes maken om een gradatie aan te geven werkt vaak goed: wanneer is een verdeling eerlijk? Wie moet het meeste geld verdienen? Wie heeft de meeste vrijheid?

Leuk om aan te schaffen

De Vragenvulkaan is een mooi uitgevoerd spel dat het verwonderen over verschillende onderwerpen op een aantrekkelijke manier makkelijk maakt.

<https://www.denkcaravaan.be/vragenvulkaan/>

De mooi geïllustreerde **boekjes van Oscar Brenifier** zijn echte 'denkpistes': als je eenmaal aan een vraag begint, kom je in een denkversnelling terecht van de ene tegenwerping in de andere. Leuk om samen te lezen en te vertragen waar het interessant wordt. Een mooi gesprek volgt vanzelf!

Ook in het Engels en Frans te verkrijgen.

<https://www.pluizer.be/reeks/filosofie-voor-kids>

Paulien Hilbrink, Centrum Kinderfilosofie Nederland